

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Яна Коробко

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
психоло-педагогічного факультету
(спеціальність 012 Дошкільна освіта),
Маріупольський державний університет,
E-mail: anakorobko2809@gmail.com

Науковий керівник:

Удич З. І.

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Сучасний світ зазнає кардинальних змін у поглядах на систему освіти в цілому, що передбачає появу нових більш ефективних психолого-педагогічних підходів, щодо організації навчання і виховання дітей, особливо в закладі дошкільної освіти, де все більше дітей потребують особливої допомоги в освітніх послугах та в спеціальній освіті.

Момент впровадження інклюзивної освіти починається з дошкільної освіти. У цьому напрямку Міністерство освіти і науки України зробило значні кроки для того, щоб кожна дитина з особливими освітніми потребами була охоплена спеціальною освітою. Завдяки тому, що виник цей вид освіти, діти з особливими освітніми потребами мають можливість відвідувати дошкільні заклади [1].

За постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. внесено зміни до Положення про дошкільний навчальний заклад з метою забезпечення потреб навчання та суспільства для організації корекційно-розвивальних завдань, сформувати спеціальну та комплексну групу для розвитку дітей з порушеннями слуху, зору, мовлення, моторики, порушення інтелектуального та психічного розвитку в дошкільних навчальних закладах. Крім того, Конституцією України встановлено, що кожна дитина має право на освіту [5].

Інклюзивна освіта в закладах дошкільної освіти включає навчання взаємодії, допомогу в подоланні труднощів розвитку, передбачає рівне сприйняття всіх дітей та запровадження індивідуального підходу до навчання, враховуючи особливості кожної дитини, а також забезпечує спосіб об'єднання всіх учасників навчально-виховного процесу. Таке виховання є ознакою розвиненого суспільства, яке поважає усіх особистостей. В результаті такої роботи діти стають повноцінними частинами суспільства. Тому важливо забезпечити, щоб таке навчання стало універсальною практикою.

До інклюзивних освітніх пропозицій у дошкільних навчальних закладах висуваються такі вимоги:

Доступність – діти мають доступ до всіх можливостей навчання, діяльності та досвіду;

Участь – діти осмислено залучені до повсякденного життя;

Підтримка – інфраструктура та програмна підтримка використовуються для залучення сімей, професіоналів та педагогів.

Інклюзивна освіта як частина державного стандарту освіти наразі працює над створенням надійної основи для занурення дітей з проблемами розвитку в соціальне середовище. Навчально-виховний процес закладу дошкільної освіти передбачає як турботу про дітей, так і процеси виховання та передачі знань, важливих життєвих навичок, розвитку особистісних якостей і здібностей дітей, корекції порушень у розвитку. Вік від 3 до 7 років є найважливішим у становленні особистості дитини, в цей час починається його активна соціалізація. Він освоює різні види діяльності, вчиться спілкуватися з однолітками та дорослими. Тому важливо приділяти особливу увагу інклюзивній освіті в дошкільному віці. Таким чином, діти з особливими освітніми потребами залучаються до всіх процесів, заходів, що проводяться [4, с. 145].

Стосовно умови проведення навчального процесу, то у навчальних закладах створюються умови для різнобічного розвитку та оздоровлення дітей. Предметне середовище повинно відповідати всім вимогам до організації

освітньої діяльності. В достатній кількості дошкільний заклад повинен мати витратні матеріали (фарба, пластилін, кольоровий папір та ін.), різне розвивальне обладнання та спортивний інвентар. Різноманітні матеріали та новітні пристрої для різноманітної діяльності дітей: ігрову, навчальну, творчу, дослідницьку, моторну, а також емоційне благополуччя дітей та можливість саморозвитку. Освітнє середовище має враховувати вікові особливості та інтереси, що формуються у дітей, і розміщене таким чином, щоб дитина могла знайти собі захоплююче заняття протягом дня. Також увагу слід приділити організації та обладнанню «куточків» для дітей, таких як куточок природі чи спокою. Особливу увагу також треба приділити естетичному оформленню приміщень, оскільки середовище відіграє важливу роль у формуванні особистісних якостей дошкільників. Дитина весь день перебуває в дитячому садку і необхідно, щоб їй подобалося середовище, викликало позитивні емоції та розвивав гарний смак [2].

Але, одним із головних чинників ефективного розвитку дитини є не тільки вклад педагогів, а ще розуміння і підтримка батьків. Не всі батьки дітей з особливими освітніми потребами на достатньому рівні обізнані в проблемах навчання, розвитку дитини. Тож, головною метою при роботі з батьками є зближення інтересів педагогів, дітей та їх батьків. Для цього в закладах проводяться різноманітні заходи для батьків, з залученням спеціалістів.

У результаті такої роботи батьки вчаться сприймати дитину такою, яка вона є, допомагають їй бути впевненою в собі, розвивати її пізнавальну активність та емоційно-вольову сферу. Лише спільні та терплячі зусилля всіх учасників навчально-виховного процесу, засновані на принципах довіри та взаємної підтримки, можуть призвести до позитивних результатів. Єдність та спільна мета сприяють особистісному зростанню та розвитку не лише дітей з особливими освітніми потребами, а й їхніх батьків і навіть педагогів [3, с. 133].

Отже можна з упевненістю сказати, що інклюзивна освіта розширює особистісний потенціал усіх дітей, сприяє розвитку таких якостей, як людяність, толерантність. Інклюзивна освіта – це принципово нова система, в

якій діти та педагоги працюють над спільною метою – доступною та якісною освітою для всіх дітей без винятку.

Список використаних джерел:

1. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2628-14> (дата звернення: 19.05.2023).
2. Інклюзивна група в ДНЗ. Рекомендації до облаштування простору. URL: <https://inkluzia.com.ua/inkluzivna-grupa-v-dnz.-rekomendatsiyioblashtuvannya-prostoru> (дата звернення: 19.05.2023).
3. Кузава І. Б. Концептуальні засади розвитку процесу інклюзії в умовах дошкільної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2018. Вип. 23. С. 130–135.
4. Олефір Н. Особливості інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної освіти. *Нова педагогічна думка*. 2019. № 2 (98) С. 143–146.
5. Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 р. № 530. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF/> (дата звернення: 19.05.2023).